

Kansen creëren, kansen pakken

Notitie armoedebeleid

**Gemeente Hilversum
Afdeling Sociale Zaken**

**Auteur: Ans de Wit
April 2013**

Inhoudsopgave

Pagina:

Kansen creëren, kansen pakken: kernpunten

3

Deel I:

1. Inleiding

6

2. Opbouw van de notitie

6

3. Aanleiding

6

4. Voorbereiding

7

5. Conclusies uit alle inbreng

6

6. Beleidsuitgangspunten

9

7. Om wie gaat het?

10

8. Minima Effect Rapportage

12

9. Participatiewet en wijziging van de Wet Werk en Inkomen

16

10. Wat zijn de kansen en hoe kunnen we ze (laten) pakken?

15

Deel II:

11. Uitvoeringsagenda

18

12. Financiën

24

13. Cliëntenraad Sociale Zaken

24

Bijlagen:

1. Verslag van de conferentie ‘Kansen creëren, kansen pakken’ en de samenvatting
2. Samenvatting van gesprekken met klanten van de afdeling Sociale Zaken, Kredietbank en uit de groep ‘overige minima’ van de collectieve zorgverzekering
3. Samenvatting van het huidige minimabeleid
4. Advies van de Cliëntenraad Sociale Zaken

Kansen creëren, kansen pakken: kernpunten

Armoede, niet alleen financieel maar in bredere context

Aan armoede is in deze notitie een bredere invulling gegeven dan alleen het hebben van weinig geld. Deze notitie gaat ook over de *effecten* van armoede: zorg voor de dagelijkse zaken, een groter risico op een slechte gezondheid, minder of geen sociale contacten, risico op het ontstaan van schulden. Met alle betrokken partijen moeten we de krachten bundelen om deze effecten en risico's te verkleinen.

Vorbereiding met input van alle betrokken partijen

Ter voorbereiding van de notitie is tijdens een brede conferentie gesproken met alle relevante hulpverleners die vanuit hun beroep of vanuit maatschappelijke betrokkenheid met armoedeproblematiek te maken hebben, met mensen die armoede persoonlijk ondervinden en is samengewerkt met de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente. De conclusies uit alle inbreng vormen de basis voor deze notitie.

Uitgangspunten van bestaande beleidsplannen

Voor de verdere ontwikkeling en uitwerking van armoedebeleid zijn de beleidsuitgangspunten van bestaande beleidsplannen leidend. Het gaat hier met name om **'Meedoen naar vermogen'** (beleidsplan afdeling Sociale Zaken), **'Hilversum voor iedereen'** (Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning en publieke gezondheid) en Beleidsplan **Maatschappelijke zorg**. Het beleidsplan jeugd **'#jonginhilversum'** heeft nog de status van concept. Alle beleidsplannen gaan uit van de *eigen kracht en mogelijkheden en het oplossend vermogen* van inwoners en *passende ondersteuning* op het moment dat inwoners en hun netwerk een probleem zelf niet kunnen oplossen., en in de contacten met inwoners zal het principe van één gezin/persoon, één plan, één regisseur worden toegepast.

Armoedebeleid, voor mensen met een laag inkomen

Voor het armoedebeleid is de insteek: één doelgroep, namelijk mensen met een laag inkomen. In Hilversum gaat het om ongeveer 3.400 tot 3.800 huishoudens. Het uitgangspunt van het minimaalbeleid is gericht op het vergroten van mogelijkheden om te participeren in de samenleving en op het vergoeden van onvermijdbare en noodzakelijke bijzondere kosten.

Minima Effect Rapportage: gezinnen met kinderen hebben het financieel zwaar

Uit de Minima Effect Rapportage (MER) blijkt dat minimaregelingen een positief effect hebben op de bestedingsruimte van alle huishoudtypen. Huishoudens met kinderen hebben het financieel extra zwaar en komen feitelijk niet uit met hun inkomen. In de uitvoeringsagenda is daarom het voornemen opgenomen om deze gezinnen extra te ondersteunen met een regeling voor schoolkosten.

Handhaven huidige regelingen bijzondere bijstand, met enkele uitbreidingen.

De huidige regelingen in de bijzondere bijstand beleid blijven gehandhaafd. In de *uitvoeringsagenda* zijn voornemens opgenomen voor enkele concrete uitbreidingen. Het

gaat om het vergoeden van reiskosten bij werkaanvaarding (als deze kosten niet door de werkgever worden vergoed) en een regeling voor het vergoeden van schoolkosten. Hiervoor worden separaat voorstellen voorgelegd. Van het huidige bijzondere bijstandbeleid is een samenvatting bij de nota als bijlage toegevoegd.

Regelingen voor kinderen

In de uitvoeringsagenda is het voornemen vermeld om de bestaande regelingen die ten goede komen aan kinderen (activiteitenregeling, regeling computers voor schoolgaande kinderen, Jeugdportsfonds) uit te breiden met een regeling voor schoolkosten. Het leerwerkloket, het meest bezocht door jongeren, blijft vooralsnog voortbestaan met financiering door de regiogemeenten. Voor een nieuw regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid is subsidie verkregen. Het Actieplan Jeugdwerkloosheid is een integraal onderdeel van het project ‘Jongeren, Onderwijs en Arbeidsmarkt’ (in voorbereiding), waar het voorkomen van jeugdwerkloosheid een belangrijk onderdeel van is. Voor jongeren wordt ook ingezet op het voorkomen van schulden; deels al bestaand beleid, maar ook een aantal nieuwe initiatieven.

Wijziging van de Wet werk en bijstand: maatwerk, ook bij bijzondere bijstand!

In de concepttekst van de wijziging van de WWB (huidige planning: per 1 juli 2014) geeft de regering een belangrijke verandering aan: maatwerk wordt de hoofdregel van de verlening van bijzondere bijstand. Een aantal van de bestaande regelingen (langdurigheidstoelage, regeling duurzame gebruiksgoederen, activiteitenregeling) moet op grond van deze wijziging opnieuw worden gezien. De beoordeling van de aanvraag zal meer individueel moeten worden gemaakt. Dat schept ook mogelijkheden: de nu geldende bovengrens van 110% van het minimuminkomen mag worden losgelaten.

Uitvoeringsagenda

Aan de notitie is een uitvoeringsagenda toegevoegd, bestaande uit twee delen: I. Wat gaan we *doen?* en II. Wat gaan we *onderzoeken?*

Deel 1 bevat een aantal activiteiten die nieuw zijn, al opgenomen zijn in de projectplanning van de afdeling Sociale Zaken, bestaande praktijk zijn of geïntensiveerd worden. Deel 2 bevat een aantal activiteiten waarvan eerst onderzocht wordt wat de effecten en de consequenties zijn, waarna een besluit over de uitvoering wordt genomen.

Samenvatting van de uitvoeringsagenda:

Aandachtgebied:	Wat gaan we doen?	Nieuw / project / bestaand / intensivering
Werk	Onverminderd inzetten op toeleiden naar werk	Bestaand
Werk	Vergoeden van reiskosten	Nieuw
Participatie	Maatschappelijke banen	Project, lopend
Jeugd	Voorkomen van schulden	Bestaand, deels nieuw
Jeugd	Regeling voor schoolgaande kinderen (schoolkosten)	Nieuw
Jeugd	Jongeren, onderwijs en arbeidsmarkt (JOA)	Bestaand (Leerwerkloket) Project JOA (nieuw)
Informatie	Sociale kaart	Project, lopend
Informatie	Inkomenskaart	Nieuw

Voorlichting	Meer voorlichting en communicatie	Bestaand, intensivering
Dienstverlening	Eenvoudige procedures	Project, lopend
Eén toegang	Samenwerking op verschillende beleidsterreinen	Bestaand, intensivering
	Wat gaan we onderzoeken?	
Samenwerking	Methodiek voor doorverwijzen	Project (nog te starten)
Preventie	Het tegengaan van laaggeletterdheid	Nieuw
Preventie	Preventiemedewerker (voorkomen van schulden)	Nieuw
Jeugd	Voorkomen van schulden (uitbreiding activiteiten)	Nieuw
Maatwerk	Individueel maatwerk in de bijzondere bijstand	Nieuw
Samenwerking	'Platform van ambassadeurs'	Nieuw
Eén toegang	Integraal Zorgloket	Nieuw
Eén toegang	Samenhangend (nieuw) beleid	Bestaand, intensivering
Samenwerking	Adviezen van de Cliëntenraad	Nieuw

Kansen creëren, kansen pakken

1. Inleiding

Armoede is het thema van deze notitie. Armoede veroorzaakt dagelijkse zorgen: kan ik de vaste lasten betalen, houd ik voldoende geld over om eten te kopen, kleding en misschien nog om een hobby te hebben. Kan ik mijn kinderen geven wat ze nodig hebben.

Toch geven klanten van de afdeling Sociale Zaken, de Kredietbank en uit de groep ‘overige minima’ van de collectieve zorgverzekering aan, dat ze dat niet eens het grootste probleem vinden. Gevraagd naar waar ze het meest behoefte aan hebben geven de meeste mensen aan dat ze het liefst wel eens weg willen, een dagje uit, of met vakantie. Armoede maakt de wereld klein.

Dit is een notitie over het creëren van kansen. Kansen om aan het werk te komen, kansen om gebruik te maken van alle voorzieningen die er zijn, kansen om een goed bestaan te hebben, om mee te kunnen doen met de maatschappij, ook al heb je weinig geld. Kansen die mensen voor zichzelf kunnen creëren, en waar de maatschappelijke instellingen en de lokale overheid van Hilversum bij kunnen ondersteunen. Maar ook om die kansen te kunnen pakken. Met het uitgangspunt dat mensen dat vaak heel goed zelf kunnen, maar daar soms ondersteuning bij nodig hebben.

2. Opbouw van de notitie

Deze notitie is verdeeld in twee onderdelen: Deel I bevat de inhoud van de notitie, met de onderdelen Aanleiding (3.), Voorbereiding (4.), Conclusies uit de brede werkconferentie en de gesprekken met klanten (5.), Beleidsuitgangspunten (6.) en een beschrijving van de doelgroep: Om wie gaat het (7.). Vervolgens wordt stilgestaan bij de conclusies uit de Minima Effectrapportage (MER) en de benchmark MER onder de in 2012 deelnemende gemeenten (8.), gevolgd door de komende wijzigingen: de Participatiewet en de wijziging van de Wet Werk en Inkomen (9.). Het regeerakkoord geeft een richting aan naar meer individueel maatwerk bij bijzondere bijstand. Tot slot wordt aangegeven waar kansen gecreëerd (kunnen) worden en hoe we kunnen stimuleren dat mensen die kansen ook pakken (10.).

Deel II is de Uitvoeringsagenda van de notitie ‘Kansen creëren, kansen pakken’ (11). In de uitvoeringsagenda wordt een aantal activiteiten c.q. projecten opgesomd. Deze activiteiten en projecten zijn soms concreet (Wat gaan we *doen*) en soms moet voor een goede beslissing eerst worden onderzocht wat de reikwijdte moet zijn en wat de impact is (Wat gaan we *onderzoeken?*). De uitvoeringsagenda geeft een korte beschrijving van inhoud en doel en een globale planning. Paragraaf 12 is de financiële paragraaf en paragraaf 13. betreft het advies van de Cliëntenraad.

3. Aanleiding

De *directe* aanleiding voor deze notitie is het Beleidsplan van de afdeling Sociale Zaken ‘Meedoen naar vermogen’. Bij de behandeling van het beleidsplan Sociale Zaken op 30 november 2011 in de Commissie Samenleving is door de gemeenteraad aandacht gevraagd voor mensen met een laag inkomen. De portefeuillehouder Sociale Zaken heeft daarop een notitie armoedebeleid aan de gemeenteraad toegezegd.

De *indirecte* aanleiding is de politieke en maatschappelijke aandacht en bezorgdheid voor mensen die moeten rondkomen met een laag inkomen, en nu ook nog te maken krijgen met een achteruitgang in koopkracht door bezuinigingen en belastingmaatregelen. Deze worden veroorzaakt door de voortdurende economische crisis. De effecten van de economische crisis – voorafgegaan door de financiële crisis in 2008 – duren veel langer en zijn vele malen groter geworden dan werd verondersteld aan het begin van de crisis.

4. Voorbereiding

Ter voorbereiding van deze notitie is voornamelijk gezocht naar inhoudelijke inbreng van de mensen die zelf uit ervaring iets kunnen vertellen hoe het is om te leven met een laag inkomen, en de inbreng van mensen die zich op enige wijze bezig houden met mensen die in armoede leven en de problematiek die daar uit kan voortkomen goed kennen. Dat kunnen mensen zijn die als professional werkzaam zijn bij hulpverlenende instanties en gemeente, of dat doen vanuit maatschappelijke betrokkenheid.

- Brede conferentie 'Kansen creëren, kansen pakken'

De afdeling Sociale Zaken heeft in december 2012 een brede conferentie georganiseerd. Hiervoor is een uitnodiging gestuurd naar alle hulpverlenende instanties en particuliere 'hulpverleners': Versa (Welzijn en Opbouwwerk), Jellinek, Kredietbank, GGZ, MEE, Leger des Heils, Grijs genoeg, Schuldhulpmaatje, Trompendaal jeugdhulpverlening, Stichting Noodfonds, Voedselbank, Bureau Radar, Platform Armoedebestrijding, SBOH, Anbo, Stichting Leergeld, de Kerken, Maatjesproject, Humanitas. Ook waren leden van de cliëntenraden Sociale Zaken en WMO aanwezig. Daarnaast zijn gemeenteraadsleden van Hilversum, de portefeuillehouder Sociale Zaken van Weesp, medewerkers van regiogemeenten en Hilversum aanwezig geweest. Alle genodigden en deelnemers hebben na afloop een uitgebreid verslag en de samenvatting van de conferentie per mail ontvangen. Deze zijn als bijlage bij deze notitie gevoegd. Voor het gereedkomen van deze notitie hebben alle deelnemers aan de conferentie de gelegenheid gekregen om op de concepttekst te reageren.

- Gesprekken met klanten

Er hebben gesprekken plaatsgevonden met klanten van de afdeling Sociale Zaken (met een bijstanduitkering), van de Kredietbank (met een lopend schuldsaneringstraject of problematische schulden) en klanten uit de groep 'overige minima' van de deelnemers aan de collectieve zorgverzekering. Er is klanten gevraagd naar hun verhaal, hoe zij hun situatie beleven. Van deze gesprekken is een (anonieme) samenvatting gemaakt, die eveneens als bijlage is toegevoegd..

- Samenwerking tussen Sociale Zaken en Maatschappelijke Ontwikkeling

Er is een sterke relatie tussen de beleidsplannen van de afdelingen Sociale Zaken en Maatschappelijke Ontwikkeling. Het gaat om inwoners van Hilversum die behoren tot het deel van het klantenbestand van Sociale Zaken dat te maken heeft met problematiek waar zij meestal hulp van instellingen bij nodig hebben. Tegelijkertijd moeten zij langdurig van een laag inkomen rondkomen. Daarom hebben de beide afdelingen intensief contact met elkaar en vindt regelmatig overleg plaats. De conclusies uit de conferentie en gesprekken met klanten zijn met de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling doorgesproken.

5. Conclusies uit alle inbreng

- Conferentie 'Kansen creëren, kansen pakken'

De brede conferentie 'Kansen creëren, kansen pakken' van december 2012, laat een grote betrokkenheid zien van professionals in de hulpverlening en van mensen die zich vrijwillig inzetten voor de samenleving. De informatieopbrengst van de conferentie is groot. Armoede is een grote veroorzaker van problemen. Het hebben van schulden is vaak genoemd als de start van nog meer problemen. Het risico is dan al snel aanwezig dat er een opeenstapeling van problemen ontstaat, waar de persoon of het gezin zelf niet meer uitkomt.

Dat geeft tevens de noodzaak aan om de krachten te bundelen. De deelnemers aan de conferentie zijn het erover eens dat er voldoende aanbod van hulpverlening is. Maar weten mensen met problemen voldoende waar ze terecht kunnen? Weten de hulpverlenende instanties wel voldoende met wie ze kunnen of moeten samenwerken? Er wordt gesproken over een 'schakelkast', één plek waar alles bekend is. Er wordt aandacht gevraagd voor vroege, tijdige signalering van problemen. Zorg dat problemen niet groter worden dan nodig is. Luisteren, mensen laten zien dat ze gezien

worden, aandacht en tijd geven is van groot belang. Goede voorlichting geven, ontwikkel een ‘kanskaart’ of ‘inkomenskaart’.

De aanwezigen op de conferentie zijn het erover eens dat mensen ook een eigen verantwoordelijkheid hebben en kunnen worden aangesproken op de eigen kracht. Stel mensen de vraag: “Wat wilt u zelf, wat kunt u zelf?” Ondersteun mensen zonnodig bij het geven van een antwoord op die vragen, maar neem wel de eigen kracht als uitgangspunt.

Het hebben van een sociaal netwerk is van groot belang. Het hebben van een laag inkomen brengt het risico mee om geïsoleerd te raken, niet meer mee te kunnen doen. Verlaag ook de drempels om gebruik te maken van hulp. Mensen zijn daarvoor vaak te trots, schamen zich of voelen zich schuldig. De conclusie is ook dat er nog steeds sprake is van onbekendheid met regels en voorzieningen.

– **Mensen met een minimuminkomen**

Met 18 mensen met een inkomen op minimumniveau hebben gesprekken plaatsgevonden. Ter voorbereiding op de gesprekken is een aantal vragen geformuleerd: of ze rond kunnen komen, of ze de gemeentelijke regelingen kennen en of ze ideeën hebben om de aanpak van de gemeente te verbeteren. Het gesprek was ook bedoeld om aan de mensen te vragen hoe het met ze gaat, hoe zij hun situatie ervaren en wat hun persoonlijke verhaal is.

De bereidwilligheid van mensen om hun verhaal te vertellen is verrassend groot. Niet echt verrassend is dat de meeste mensen bezig zijn met overleven. Ze zijn erg met de eigen situatie bezig, met zorg voor de dagelijkse zaken zoals vaste lasten, eten en drinken, huishoudelijke zaken. En, als er kinderen zijn, of die het goed hebben. Rondkomen lukt wel, maar het kost moeite. Ze zijn in de loop der tijd creatief geworden. Sociale contacten vindt men heel belangrijk. Ze krijgen meestal wel hulp van familie en vrienden. Bij het aanvaarden van hulp speelt mee dat er geen geld is om eens een presentje of een bloemetje te kunnen geven aan de mensen die hen vaak helpen.

De mensen die een bijstandsuitkering ontvangen zijn goed op de hoogte van de regelingen van de afdeling Sociale Zaken en maken daar ook gebruik van. Meerdere mensen geven aan dat zij heel dankbaar zijn voor zowel de uitkering (*“Ik ben blij dat het er is, anders had ik niets.”*) als voor de regeling bijzondere gebruiksgoederen en de langdurigheidstoeslag (*“Het is een opluchting dat ik bij Sociale Zaken terecht kan als er iets in huis stuk gaat, zoals de wasmachine of de stofzuiger.”*). De mensen die geen uitkering hebben blijken veel minder goed op de hoogte te zijn van de regelingen.

Bij de geïnterviewden is er in een aantal gevallen sprake van een slechte gezondheid. Het gaat dan om versleten rug, versleten knieën, of psychische problematiek. Een van de mensen geeft aan dat hij weer begonnen is met sporten. Hij merkt dat hij snel achteruitgaat als hij thuis zit en niets doet. Zegt: *“Als je werkt, heb je geen dokter nodig.”*

– **Samenwerking met afdeling Maatschappelijke Ondersteuning**

Het beleid van de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning richt zich in principe op alle inwoners van Hilversum. De klantenbestanden van de afdeling Sociale Zaken en van het WWZ Loket – die onderling ook overlap vertonen – vallen vaak onder de doelgroep van dit beleid. Vanuit de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling zijn naar aanleiding van het beleidsplan en ter voorbereiding op de decentralisaties verschillende activiteiten uitgezet. Om de aansluiting van het beleid van beide afdelingen te borgen wordt regelmatig met elkaar afgestemd. In deel II, de uitvoeringsagenda, worden de activiteiten genoemd en toegelicht.

– **Vraaggestuurd gesprek, één huishouden, één plan, één regisseur**

Uit de conferentie en gesprekken met mensen met een minimum inkomen wordt bevestigd dat onder meer vroege signalering van belang is, het voorkomen dat problemen groter worden dan

nodig is. Vaak is ook sprake van niet één enkelvoudig probleem, maar van meerdere problemen bij elkaar. Ook bestaat nog steeds onbekendheid met regels en voorzieningen. Hierin is een parallel te trekken met de drie decentralisaties. Daarom is het van belang dat bij een vraag van de burger over werk, inkomen of bijzondere bijstand naar de totale situatie van de aanvrager wordt gekeken en de methodiek van het vraagegestuurde gesprek toegepast wordt. Dit past bij de uitgangspunten van de hieronder genoemde beleidsplannen (zie 6.).

– **Congres ‘Armoede en schulden’**

Bij het congres ‘Armoede en schulden’, op 31 januari georganiseerd door Divosa en Stimulansz, kwamen als kernpunten naar voren: verbinden, vorm met elkaar een keten. Preventie: met preventie zijn veel kosten te besparen, kijk naar ‘vindplaatsen’ van signalen. Geef tijd en aandacht. Koester vrijwilligers, want zij zijn de ‘lijm’ van de samenleving. Maak kinderen bewust van geld en hoe ze ermee omgaan. Kinderen vormen de ultieme preventie: leer kinderen hoe ze zelfredzaam in het leven staan.

– **Minimabeleid van de regiogemeenten**

Het huidige minimabeleid van de regiogemeenten komt grotendeels met elkaar overeen. In januari 2013 hebben ook de gemeenten Bussum, Naarden en Muiden een bijeenkomst gehouden met als thema hoe mensen het ervaren om te leven met een minimum inkomen. Aan de hand van een drietal stellingen en drie verschillende persoonlijke situaties is gediscussieerd door de aanwezigen. De opvatting was ook daar dat armoede niet alleen een financieel probleem is, maar meestal ook een sociaal probleem. Ook dat de gemeente de problemen niet eenzijdig kan oplossen met een grote zak geld. Conclusies van de bijeenkomst liggen in de sfeer van het maken van keuzes, armoedebestrijding is niet alleen een rol van de overheid, dat armoede iets is waar je niet om vraagt, maar dat er wel manieren zijn om het probleem te verzachten.

6. Beleidsuitgangspunten

Samengevat zijn de uitgangspunten van het beleid van de afdelingen Sociale Zaken en Maatschappelijke Ontwikkeling:

1. Inzetten op preventie, het voorkomen van problemen of voorkomen dat de problemen groter worden dan nodig is.
2. Uitgaan van de inzet van eigen kracht, het verlenen van ondersteuning op maat, mensen zelf laten meedenken over oplossingen en waar mogelijk zelf de oplossingen laten zoeken (met hulp als dat nodig is). Eventueel zwaardere hulp inzetten als dat nodig is.

Deze uitgangspunten zijn neergelegd in:

– **‘Mede doen naar Vermogen’, Beleidsplan afdeling Sociale Zaken 2012-2015**

Het programma Sociale Zaken heeft als doel het stimuleren van een redzame samenleving. Het uitgangspunt daarbij is dat iedereen naar vermogen meedoet. Iedere inwoner van Hilversum heeft een eigen verantwoordelijkheid om naar vermogen mee te doen en voor zijn eigen ontwikkeling daarin. Sociale Zaken stimuleert dat zoveel mogelijk en faciliteert de redzaamheid van de Hilversummers door educatie, schuldhulpverlening en minimaregelingen. De focus ligt primair op werk: mensen met betaald werk zijn het meest redzaam. Als werk (nog) geen optie is ligt de focus op participatie.

– **‘Hilversum voor iedereen’, Beleidsplan maatschappelijke ondersteuning en publieke gezondheid 2012-2015:**

- het stimuleren van mensen om verbindingen met elkaar aan te gaan en bij te dragen aan de samenleving,
- het bevorderen van een gezonde en veilige leefstijl en het voorkomen van problemen door tijdige signalering en integrale verheldering van vragen,
- het bieden van passende ondersteuning op het moment dat inwoners en hun netwerk een probleem zelf niet kunnen oplossen. Met deze ondersteuning wordt

aangesloten bij de eigen mogelijkheden en het zelf oplossend vermogen van inwoners.

– **Beleidsplan Maatschappelijke Zorg Gooi en Vechtstreek 2013-2015**

Dit plan gaat in op de ondersteuning voor mensen die dreigen uit te vallen of mensen die zijn uitgevallen. Door tijdige signalering, bemoeizorg, activering en passende ondersteuning en begeleiding bij zelfstandige woonsituaties met allesoverheersende problemen kunnen gemeenten voorkomen dat inwoners uitvallen. Ook hier is het uitgangspunt ‘meedoen naar vermogen’.

– **Beleidsplan jeugd**

De nota #jonginhilversum heeft nu nog de status van concept. In mei 2013 is deze geagendeerd voor de Raad. Het beleidsplan Jeugd is opgebouwd in drie pijlers:

1. Pijler 1 ‘brede ontwikkeling’ gaat over ruim 85% van onze jeugd. Zij hebben voldoende aan de activiteiten, diensten en accommodaties op het brede terrein van gezondheid, zorg, opvoeding, welzijn, onderwijs, cultuur en vrije tijd die worden aangeboden.
2. Pijler 2 ‘versterken van kansen’ is erop gericht de individuele kansen van ouders, kinderen en jongeren te versterken die (tijdelijk) hulp of steun nodig hebben op het gebied van opgroeien en ontwikkelen, onderwijsachterstanden, sport, cultuur en vrije tijd. Hierbij gaat het om circa 10% van de Hilversumse jeugd.
3. Pijler 3 ‘passende ondersteuning’ wordt ingezet in het geval een kind/gezin een probleem zelf niet kan oplossen en het netwerk hierin onvoldoende ondersteuning kan bieden. Naar inschatting gaat het hier om 5% van onze jeugd. De ondersteuning draagt bij aan het zelfstandig functioneren en deelname aan de samenleving. In deze Pijler treedt de overheid op vanuit een sterke regie, indien nodig met drang en dwang. De veiligheid van het kind/jongere is altijd leidend en gewaarborgd.

– **Minimabeleid**

Het minimabeleid van de afdeling Sociale Zaken is erop gericht dat ook mensen met een laag inkomen kunnen meedoen aan het maatschappelijk bestaan. Het lage inkomen mag hiervoor geen belemmering zijn. Met behulp van inkomensondersteunende regelingen en incidentele bijstand dragen we eraan bij dat inwoners kunnen participeren.

7. Om wie gaat het?

– **Landelijk**

In december 2012 hebben het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) en het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) een rapport geschreven: ‘Armoedesignalement 2012’. Volgens het rapport is de armoede in 2011 fors gestegen en neemt de armoede in 2012 toe. Het CBS hanteert de ‘lage inkomensgrens’, die met name de (theoretische) kans op armoede onder huishoudens aangeeft. Het SCP gebruikt het ‘niet-veel-maar-toereikend-criterium’. Bij dit criterium wordt armoede gemeten via een budgetbenadering in overleg met het NIBUD. Het basisbehoefte-niveau omvat onder meer de minimale uitgaven voor voedsel, kleding en wonen. Volgens raming van het CBS (lage inkomenscriterium) komt het aantal armen in 2012 uit op 642.000. Volgens het SCP (niet-veel-maar-toereikendcriterium) bedraagt het aantal armen in 2012 naar verwachting bijna 1,2 miljoen. Voor 2013 zijn de verwachtingen onzeker, maar is de schatting respectievelijk 656.000 en 1.185.000.

Op basis van inwoneraantal doorgerekend naar Hilversum komt het aantal op 6.044 personen (0,51% van 1.185.000). Er is hier uitgegaan van het niet-veel-maar-toereikendcriterium, omdat dit de meest realistische benadering is. Met een gemiddelde gezinsgrootte van 2,1 personen in de meeste wijken van Hilversum komt dit uit op 2.878 huishoudens. Dit is niet meer dan een indicatie.

Inkomensgegevens van de Belastingdienst van inwoners van Hilversum zijn niet beschikbaar voor de gemeente voor het doel om armoede tegen te gaan. De Belastingdienst heeft een wettelijke geheimhoudingsplicht. In sommige gevallen kan de minister een ontheffing geven,

maar dat geldt niet voor gebruik voor dit doel. De gegevens die onderstaand gebruikt worden zijn afkomstig uit de Omnibusenquête 2011, en de zogenoemde minimascan van Stimulansz.

– **Gegevens Omnibusenquête 2011 Hilversum, in combinatie met CBS gegevens**

In Hilversum zijn in totaal 40.662 huishoudens. Dit aantal bestaat uit 17.219 1-persoonshuishoudens, 10.817 meerpersoonshuishoudens zonder kinderen en 12.626 meerpersoonshuishoudens met kinderen (bron: CBS). Van het aantal particuliere huishoudens op bijstandsniveau is de volgende raming gemaakt (bron: Omnibusenquête Hilversum, april 2011):

Aantal particuliere huishoudens op bijstandsniveau (raming)	
Alleenstaand	1.900
Eenouder gezin	700
Gehuwd/samenwonend zonder kinderen	700
Gehuwd/samenwonend met kinderen	100
Totaal	3.400

Opgeteld leven conform de Omnibusenquête dus ongeveer 3.400 huishoudens op bijstandsniveau. Dit is bijna 8,4% van het totaal aantal huishoudens.

– **Gegevens minimascan 2012 van Hilversum, uitgevoerd door Stimulansz**

De minimascan geeft inzicht in de huidige omvang en samenstelling van de doelgroep van het armoedebeleid in de gemeente. De minimascan berekent het aantal huishoudens in verschillende inkomensgroepen. Ook biedt de minimascan inzicht in de inkomensbron van minima en cijfers over armoede onder gezinnen met kinderen.

Aantal huishoudens met inkomen tot	100%	110%
Hoofdkomen uit:		
Arbeid	516	676
Zelfstandige	449	532
Uitkering i.v.m. ziekte (ZW, WAO, WIA)	97	316
WW uitkering	35	64
AOW/Anw	542	1.144
Overige uitkeringen (WWB, loaw, loaz, Wajong)	781	1.138
Totaal	2.421	3.870

ZW: Ziektewet

WAO: Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering

WIA: Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen

WW: Werkloosheidswet

AOW: Algemene Ouderdomswet

Anw: Algemene Nabestaandenwet

WWB: Wet Werk en Bijstand

loaw: Inkomensvoorziening oudere en arbeidsongeschikte werknemers

loaz: Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte (gewezen) zelfstandigen

Wajong: Wet Werk en arbeid jonggehandicapten

Het aantal huishoudens met een inkomen tot 100% (2.421) bedraagt 6% van het totale aantal huishoudens in Hilversum (40.662). Landelijk is dit percentage 7.

Het aantal huishoudens met een inkomen tot 110% (3.870) bedraagt 10% van het totale aantal huishoudens in Hilversum (40.662). Landelijk is dit percentage 11.

Het aantal kinderen (tot 18 jaar) in de huishoudens met een inkomen tot 100% bedraagt 754. Het aantal kinderen (tot 18 jaar) in de huishoudens met een inkomen tot 110% bedraagt 1.181.

Samengevat is de inschatting dat ongeveer 3.400 tot 3.800 huishoudens moeten rondkomen van een minimum inkomen (tot 110%). Procentueel is dat 10%, 1% lager dan het landelijk percentage van 11.

- Voedselbank

Uit het rapport van de Voedselbank Gooi en Omstreken (4 november 2011- 3 november 2012) blijkt dat voor Hilversum er in 2012 een stijging is van 50% ten opzichte van het vorige jaar (van 107 naar 160). Bij alle uitgiftepunten in de regio is sprake van een toename:

Huizen: van 58 naar 85 (+46%)

Weesp: van 31 naar 48 (+54%)

Baarn: van 16 naar 31 (+94%)

Soest: van 38 naar 74 (+95)

8. Minima Effect Rapportage

Het doel van de Minima Effect Rapportage (MER) is om de invloed te meten van de gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Medio 2012 heeft het Nibud een MER gemaakt, specifiek voor Hilversum. In de MER is de koopkracht gemeten van zes verschillende huishoudtypen, op drie verschillende inkomensniveaus. De rapportage is in juli 2012 naar alle leden van de gemeenteraad gestuurd ter informatie.

De volgende zes huishoudtypen zijn gemeten:

1. alleenstaande jonger dan 65 jaar
2. eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)
3. eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)
4. echtpaar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)
5. echtpaar met twee kinderen (16 en 19 jaar) waarvan de oudste inkomsten uit arbeid heeft
6. een alleenstaande van 65 jaar en ouder met een zorgvraag

Voor deze huishoudtypen zijn op de volgende drie inkomensniveaus begrotingen opgesteld:

- het minimuminkomen (WWB/AOW)
- 110 % van het minimuminkomen
- 120 % van het minimuminkomen

Er is uitgegaan van het totaal besteedbaar maandinkomen. Het uitgangspunt is dat de huishoudens van alle minimaregelingen gebruik maken. Het gaat dan om landelijke minimaregelingen (zorgtoeslag, huurtoeslag en dergelijke) en de lokale regelingen (regelingen vanuit de bijzondere bijstand en kwijtschelding gemeentelijke belastingen – zie hiervoor bijlage 3). Er is geen rekening gehouden met schulden, hier valt namelijk niets algemeen over te zeggen.

Bij de bestedingen van alle huishoudtypes is uitgegaan van een *basispakket* en *restpakket*. Het basispakket bestaat uit de noodzakelijke kosten, namelijk wonen, kleding, voedsel, gezondheid, verzekeringen, telefoon en internet/tv.

Het restpakket bestaat uit vrije bestedingen:

- sociale participatie (contributies, abonnementen, bezoek, vakanties, uitgaan, vervoer)
- overige uitgaven (bijvoorbeeld huisdieren, zakgeld en kosten woon-werkverkeer)

- Waar ontstaan tekorten?

Na invulling van het basisbudget ontstaat uitsluitend bij het gezin met twee oudere kinderen (16 en 19 jaar) een tekort op het basisbudget, bij een inkomen van 100%. Dit tekort wordt groter na invulling van het restpakket. Na invulling van het restbudget ontstaat een tekort op alle inkomensniveaus bij de alleenstaande onder de 65 jaar, het eenoudergezin met oudere kinderen, en bij het echtpaar met jonge kinderen. Alleenstaanden missen het schaalvoordeel. Er is een tekort voor sociale participatie.

Bij het eenoudergezin met oudere kinderen zijn de uitgaven voor de kinderen hoger (voedsel, kleding, schoolkosten en zakgeld) dan voor jongere kinderen. Het echtpaar met jonge kinderen komt niet uit omdat het de kosten voor twee volwassenen moet dragen zoals de premie zorgverzekering, kleding en voeding.

Wat opvalt is dat alleenstaanden boven de 65 na het basis- en restpakket een positief saldo overhouden.

In alle gevallen zorgt – naast de overige regelingen - de langdurigheidstoelage voor een positief effect. Bij een alleenstaande onder de 65 jaar en een eenoudergezin met twee jonge kinderen ontstaat een positief saldo. Bij een echtpaar met twee jonge kinderen en een eenoudergezin en echtpaar met twee oudere kinderen wordt het negatieve saldo door de langdurigheidstoelage wel verminderd, maar blijft nog bestaan. Bij een echtpaar met twee oudere kinderen is het negatieve saldo het grootst. Dat echtparen hebben te maken met hogere tekorten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de verschillende bijstandnormen van de WWB: een eenoudergezin ontvangt 90% van de norm, een echtpaar 100%. Van dit verschil van 10% moet een echtpaar alle kosten van een extra volwassene dragen, zoals de kosten van zorgverzekering, kleding en voeding. De hogere bijstandsnorm voor een echtpaar blijkt veelal niet voldoende om deze extra kosten op te vangen.

Huishoudens met (niet verdienende) oudere kinderen zijn slechter af dan huishoudens met jongere kinderen. Dit geldt zowel voor eenoudergezinnen als voor echtparen. De kosten voor oudere kinderen zijn over het algemeen hoger dan voor jonge kinderen, zoals de kosten van voeding, kleding, schoolkosten en zakgeld. De hogere kinderbijslag en het kindgebonden budget kunnen dit verschil niet compenseren.

– **Armoedeval**

Bij alle inkomensgroepen is er sprake van een armoedeval als het inkomen van 100 naar 110% stijgt. Voor bijna alle huishoudtypen geldt dat zij bij een inkomen op bijstandsniveau meer overhouden dan bij inkomen op 110% van deze norm. In dat geval wordt ervan uitgegaan dat er sprake is van een (kleine) baan. De armoedeval ontstaat dan als gevolg van de reiskosten woon-werkverkeer, indien die kosten gemaakt worden en niet door de werkgever worden vergoed.

– **Benchmark MER**

In 2012 hebben in totaal 15 gemeenten een MER uit laten voeren door het Nibud. Van deze 15 gemeenten zijn negen gemeenten ingegaan op het aanbod van het Nibud om een benchmark uit te voeren op basis van de rapportages per gemeente. Het betreft Hilversum, Almere, Best, Breda, Capelle aan den IJssel, Nijmegen, Oss, Roosendaal en Zoetermeer. Het Nibud heeft de benchmark gebaseerd op alleen die cijfers die een zelfde uitgangssituatie kennen en een eerlijke vergelijking opleveren.

Onderstaand een overzicht van de vergelijkingen (situatie 2012):

Kwijtscheldingsbeleid	Geldt voor alle gemeenten, met een norm van 100%. Positief voor Hilversum is dat één maal draagkracht wordt berekend voor gemeentelijke belasting en waterschapslasten gezamenlijk. Dit is niet in alle gemeenten het geval.
Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	Gemiddelde premie zorgverzekering 9 gemeenten is € 126,00. Voor Hilversum: € 136,00. Gemiddelde gemeentelijke bijdrage is € 12,82, Hilversum: € 12,17 Noot: de inhoud van de verzekeringspakketten verschilt. Daarom kan geen echte vergelijking worden gemaakt in relatie tot de kosten.
Langdurigheidstoelage	Gemiddelde 9 gemeenten: € 340/429/473 (verschil per leefvorm) Hilversum: € 366/467/519
Participatieregelingen	Gemiddeld (van 4) tot 18 jaar: € 272,00. Gemiddeld vanaf 18 jaar: € 171,00. Hilversum: tot 18 jaar: € 200,00, vanaf 18 jaar € 140,00. Hierbij zijn grote verschillen: Almere heeft geen participatieregeling, Capelle ad IJssel en Roosendaal alleen tot 18 jaar, Nijmegen kent een kinderfonds van € 450,00 per jaar dat wordt uitgevoerd door de Stichting

	Leergeld. Enkele gemeenten hanteren een ondergrens van 4 jaar (Hilversum niet).
Regeling duurzame gebruiksgoederen	Hilversum is ten opzichte van alle andere gemeenten in positieve zin zeer afwijkend: startbudget voor gezinnen met kinderen € 700,00, vervolgbudget € 350,00. Voor alleenstaanden en gezinnen zonder kinderen is het startbudget € 500,00 en vervolgbudget € 350,00. In Oss kan per aanschaf witgoed een bedrag worden verstrekt dat varieert van € 480,00 tot € 210,00. In Breda en Capelle ad IJssel geldt een regeling duurzame gebruiksgoederen alleen voor 65 jaar of ouder, respectievelijk maximaal € 250,00 en € 350,00 per huishouden. In de overige gemeenten wordt dit eventueel vergoed via de individuele bijzondere bijstand.
Categoriale bijzondere bijstand ouderen en chronisch zieken.	De gemeenten Nijmegen, Oss, Rosendaal en Zoetermeer kennen een dergelijke regeling, die varieert van ongeveer € 200,00 tot € 300,00 per jaar.
Regelingen voor schoolgaande kinderen	Capelle ad IJssel: regeling indirecte studiekosten vanaf 9 jaar: € 50,00 per kind per schooljaar. Voor kinderen in het voortgezet onderwijs € 125,00 per schooljaar (tot maximaal 18 jaar). Zoetermeer: idem, met respectievelijk € 50,00 en € 150,00. Nijmegen: idem, met respectievelijk € 50,00 en € 100,00. Oss: idem, met respectievelijk € 100,00 en € 250,00. Hilversum: vergoeding voor aanschaf computer (schoolgaande kinderen): één maal per vijf jaar € 450,00. Breda stelt elk jaar € 15.000,00 beschikbaar voor diverse incidentele projecten voor kinderen (onderdeel van de BredaPas).
Tarief peuterspeelzaal (per maand, twee dagdelen per week)	(Alleenstaande) ouders zonder werk of echtparen waarvan een van beide partners werkt maken geen gebruik van kinderopvang, maar van de peuterspeelzaal. De kosten verschillen per gemeente en zijn soms inkomensafhankelijk. De kosten variëren van € 16,00 (laagste) tot € 47,00 (één na hoogste). Hilversum hanteert het hoogste tarief: € 68,00.

In de benchmark zijn vervolgens zogenoemde equivalentiefactoren toegepast op de koopkracht van de verschillende huishoudtypen. Equivalentiefactoren zijn ontwikkeld door het CBS. Het gebruik van het besteedbaar huishoudinkomen als indicator heeft als nadeel dat geen rekening gehouden wordt met verschillen in omvang en samenstelling van huishoudens.

Met behulp van equivalentiefactoren is het mogelijk het besteedbare inkomen voor deze verschillen te corrigeren. Bij equivalentiefactoren moet gedacht worden aan o.a. de huishoudensgrootte (aantal volwassenen, aantal kinderen), of sprake is van een één- of tweeverdiener, de hoeveelheid vrije tijd, de woonsituatie. De kosten nemen minder dan evenredig toe met het aantal kinderen: net als bij volwassenen is er sprake van 'schaalvoordelen' bij consumptie (bijvoorbeeld bij goederen zoals kleding, schoeisel en speelgoed).

Ook na het toepassen van equivalentiefactoren blijft sprake van een tekort bij eenoudergezinnen en echtparen, maar komen de tekorten per maand beduidend lager uit. In de onderstaande tabel wordt dit duidelijk.

Huishouden	Tekort per maand
Eenoudergezin, met kinderen van 14 en 16 jaar	€ 47,00 (zonder equivalentiefactoren was dit € 75,00)
Echtbaar, met kinderen van 3 en 5 jaar	€ 95,00 (zonder equivalentiefactoren was dit € 180,00)
Echtbaar, met kinderen van 14 en 16 jaar	€ 139,00 (zonder equivalentiefactoren was dit € 272,00)

Conclusie:

- Minimaregelingen positief effect

De minimaregelingen van Hilversum hebben een positief effect op de bestedingsruimte van alle huishoudtypen.

- Regeling voor schoolkosten van kinderen

Wel hebben eenoudergezinnen met oudere kinderen en echtparen met jonge en oudere kinderen te maken met een tekort op de begroting. In de uitvoeringsagenda is het voornemen opgenomen om een regeling op te nemen die tegemoet komt aan deze conclusie, namelijk *het vergroten van de mogelijkheid om een aantal kosten (bijvoorbeeld schoolkosten) voor kinderen te vergoeden*. Dit betekent een uitbreiding op de bestaande regelingen voor kinderen: Activiteitenregeling, computerregeling, Jeugdportfonds. Tevens bestaat het voornemen om de regelingen voor kinderen nog uit te breiden met deelname aan het Jeugdcultuurfonds.

- Langdurigheidstoeslag en Regeling Duurzame Gebruiksgoederen niet wijzigen

De regelingen Langdurigheidstoeslag en Regeling Duurzame Gebruiksgoederen voorzien duidelijk in een behoefte. In de gesprekken met klanten van de afdeling Sociale Zaken bleek dat het een opluchting was dat ze in geval van noodzaak hier een beroep op kunnen doen. Gezien de ontwikkelingen (zie paragraaf 9, hieronder) die in de richting gaan van meer maatwerk, ook voor bijzondere bijstand, is het voorstel om in afwachting van en onderzoek naar deze ontwikkelingen het beleid voor deze beide categoriale regelingen bijzondere bijstand vooralsnog niet te wijzigen. Dat houdt in dat nog geen voorstel wordt gedaan om de Langdurigheidstoeslag en de Regeling duurzame gebruiksgoederen samen te voegen. In de uitvoeringsagenda is onderzoek naar meer individueel maatwerk opgenomen.

- Regeling voor reiskosten (als deze niet door de werkgever worden vergoed)

Het Nibud concludeert in de MER dat de armoedeval voornamelijk ontstaat als gevolg van de reiskosten woon-werkverkeer, indien die kosten gemaakt worden en niet door de werkgever worden vergoed. In de uitvoeringsagenda is als voornemen opgenomen om het beleid aan te passen om deze kosten te kunnen vergoeden.

Beslagvrije voet

Schuldeisers moeten bij beslag op loon of uitkering rekening houden met de beslagvrije voet. De beslagvrije voet is het deel van het inkomen voor levensonderhoud en vaste lasten, burgers hebben hier recht op. De hoogte van de beslagvrije voet is wettelijk vastgelegd en is - bij voldoende inkomen - minimaal 90% van de toepasselijke bijstandsnorm, inclusief vakantiegeld. Er moet bij de berekening rekening gehouden worden met de woonlasten en de premie zorgverzekering.

Mensen met schulden krijgen steeds vaker te maken met een opeenstapeling van beslagleggingen door schuldeisers. Schuldeisers hebben verregaande incassobevoegdheden om hun openstaande vorderingen te innen. Schuldenaren zakken daardoor steeds vaker onder het bestaansminimum. Het wordt voor hen dan ook steeds moeilijker om hun reguliere financiële verplichtingen na te komen. Hierdoor komen mensen met schulden door een opeenstapeling van beslagen steeds vaker terecht op een besteedbaar bedrag dat lager is dan in de wet is vastgelegd. Dat blijkt uit het onderzoek 'Paritas Passé', uitgevoerd door onderzoekers van de Hogeschool Utrecht en de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden in opdracht van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders.

Opeenstapeling van beslagen zorgt ook voor een toename van het aantal huishoudens met problematische schulden. Het is voor het eerst dat is onderzocht in hoeverre de steeds verdergaande incassobevoegdheden van sommige schuldeisers leiden tot aantasting van de beslagvrije voet. Volgens de onderzoekers is er al lang geen sprake meer van een eenvoudige rangorde tussen concurrente en preferente schuldeisers en duwen zelfs preferente schuldeisers

dankzij allerlei bijzondere bevoegdheden elkaar steeds vaker opzij. Zo kan het College voor Zorgverzekeraars bij een premieachterstand van zes maanden de premie rechtstreeks inhouden op het inkomen van de schuldenaar, kunnen verhuurders beslag laten leggen op de huurtoeslag en kan de Belastingdienst bij notoire wanbetalers rechtstreeks geld van de bankrekening afschrijven.

De onderzoekers doen aanbevelingen voor aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving zoals het inrichten van een landelijk beslagregister, het uitbreiden van de lijst van goederen waarop geen beslag mag worden gelegd, het aanpassen van een aantal bijzondere incassobevoegdheden en het invoeren van een incasso effectrapportage.

Naar aanleiding van het onderzoek heeft het kabinet recent besloten een Centraal Digitaal Beslagregister (CDB) op te richten. Dit register is bedoeld om opgelegde beslagen per debiteur inzichtelijk te maken. Hierdoor kan onnodige stapeling van incassomaatregelen worden voorkomen en wordt bewaakt dat mensen genoeg geld overhouden om rond te kunnen komen (beslagvrije voet). Alle gerechtsdeurwaarders moeten beslagen op roerende zaken, onroerende zaken en loon- en derdenbeslag aanmelden bij dit register. Het kabinet heeft de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders gevraagd een ontwerp te maken.

Vanuit de gemeentelijke situatie moet er in ieder geval aandacht voor zijn en voor gezorgd worden dat de schuldhulpverlener (Kredietbank) erop toeziet dat er op de juiste wijze beslag wordt gelegd. In het geval dat de gemeente, in casu de afdeling Sociale Zaken, de schuldeiser is, wordt de beslagvrije voet gerespecteerd.

9. Participatiewet en wijziging van de Wet Werk en Bijstand

Regeerakkoord 2012: *“De individuele bijzondere bijstand voor daadwerkelijk gemaakte kosten wordt verruimd. Extra aandacht is er voor gezinnen met kinderen, werkenden met een laag inkomen en ouderen met een klein pensioen. De mogelijkheden voor bijzondere bijstand in de vorm van een aanvullende zorgverzekering of een pas voor culturele, maatschappelijke en sportvoorzieningen worden ruimer. Het is belangrijk dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen sporten. Daarom wordt de subsidie aan Jeugdsportfonds Nederland verlengd en de Sportimpuls verhoogd. Mensen die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen zonder zicht op verbetering, krijgen op individuele basis een toeslag. Categoriele bijzondere bijstand voor aannemelijke kosten wordt beperkt. Voor dit hele pakket wordt structureel 100 miljoen vrijgemaakt.”*

Er wordt dus door het kabinet een ontwikkeling ingezet naar meer maatwerk, ook bij het toepassen van bijzondere bijstand. Tijdens een congres ‘Armoede en schulden’, georganiseerd door Divosa en Stimulansz, heeft staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid deze ontwikkeling naar meer maatwerk bevestigd. Andere ontwikkelingen die op het congres aan de orde kwamen, wijzen eveneens op meer maatwerk. Enkele voorbeelden: één gemeente is begonnen met een koppeling van de langdurigheidstoeslag aan de mate van participatie, een andere gemeente wil, binnen kaders, de langdurigheidstoeslag omvormen tot een soort persoonsgebonden budget voor minima. Deze ontwikkelingen zijn voornamelijk gebaseerd op het verminderde budget voor gemeenten in het algemeen en de wens om het beschikbare geld ook werkelijk effectief te besteden.

De nieuw in te voeren Participatiewet is gericht op werk en participatie. De wet richt zich op alle werkzoekenden, ook die met een arbeidsbeperking. De invoering van de Participatiewet was voorzien op 1 januari 2014. In verband met het recente Sociaal Akkoord is de invoeringsdatum van de Participatiewet gewijzigd in 1 januari 2015.

Er is eveneens een voorstel gedaan tot wijziging van de WWB (Wetsvoorstel maatregelen op WWB-terrein en overige SZ-wetten (kostendelersnorm, samenwoonnorm, algehele arbeids- en re-integratieplicht en naleving, alsmede vergroting activerende werking).

De planning hiervan is: indiening Tweede Kamer september 2013, indiening Eerste Kamer december 2013, inwerkingtreding 1 juli 2014

In een voorlopige wettekst (onder voorbehoud) en toelichting wordt aangegeven dat de regering het belangrijk vindt dat de bijzondere bijstand heel gericht wordt ingezet voor vergoeding van daadwerkelijke kosten van mensen die hier echt zelf niet in kunnen voorzien, en deze aanvullende ondersteuning echt nodig hebben. Individueel maatwerk geldt bij het verlenen van aanvullende inkomensondersteuning dan ook als belangrijkste uitgangspunt. De aanpak op individueel niveau is volgens de regering niet alleen nodig om de financiële ondersteuning gericht in te kunnen zetten, maar ook om een brede integrale aanpak mogelijk te maken. Het oogmerk is daarbij tevens om de persoonlijke en maatschappelijke situatie te verbeteren en waar mogelijk de belanghebbende (weer) te laten deelnemen aan het arbeidsproces. Het maatwerkprincipe wordt de hoofdregel van de verlening van bijzondere bijstand.

Voor de categorie chronisch zieken en gehandicapten geldt de afspraak in het regeerakkoord, dat de verschillende bestaande (rijks)regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten worden afgeschaft. In plaats daarvan komt een maatwerkvoorziening van inkomenssteun voor chronisch zieken en gehandicapten, die de gemeenten gaan uitvoeren. Ook deze decentralisatie gaat gepaard met bezuinigingen. De regering is wel van mening dat als er daadwerkelijk gemaakte kosten zijn die niet via deze maatwerkvoorziening voor vergoeding in aanmerking komen, het instrument van individuele bijzondere bijstand geschikt is.

Wanneer deze opvatting van de regering is vastgelegd in de (definitieve) wettekst van de WWB zal dit mogelijk gevolgen hebben voor de huidige regelingen: de langdurigheidstoelage, de regeling duurzame gebruiksgoederen, de activiteitenregeling. Welke gevolgen dat precies zijn kan nu nog niet worden aangegeven. Uitsluitend de categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve zorgverzekering danwel een tegemoetkoming in de premie kan worden voortgezet.

10. Wat zijn de kansen en hoe kunnen we ze (laten) pakken?

Kansen zijn:

- aan het werk te komen of aan het werk te blijven,
- deel uit te blijven maken van de maatschappij,
- om op de hoogte te zijn van de voorzieningen en mogelijkheden die er zijn,
- om zonodig hulp of ondersteuning te vragen en daarvan gebruik te maken,
- om een goed bestaan te hebben, ook al heb je weinig geld.

Hoe kunnen mensen deze kansen voor zichzelf creëren, hoe kunnen mensen zelf de kansen pakken en hoe kunnen de maatschappelijke instellingen en de lokale overheid van Hilversum hen hierbij ondersteunen. Gelukkig kunnen mensen dat vaak heel goed zelf. Maar soms worden problemen te groot of te zwaar, of komen er meerdere problemen tegelijkertijd. Dan is er (tijdelijk) ondersteuning bij nodig.

De gemeente moet daar een antwoord op hebben. Daarbij zijn de maatschappelijke instellingen, particuliere initiatieven en inzet van inwoners hard nodig. Door bezuinigingen kan niet meer voor alles een beroep worden gedaan op de (lokale) overheid.

In de uitvoeringsagenda, onderstaand in deel II van deze notitie, is een aantal activiteiten c.q. projecten opgenomen om tegemoet te komen aan het creëren van kansen (Wat gaan we doen?). Voor een deel moet voor een goede beslissing eerst onderzocht worden wat de consequenties zijn (Wat gaan we onderzoeken?).

11. Uitvoeringsagenda

Leeswijzer voor de uitvoeringsagenda:

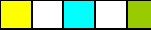
Op het terrein van de afdelingen Sociale Zaken en Maatschappelijke Ontwikkeling is al veel in gang gezet of, op basis van de respectievelijke beleidsplannen, al gepland om te gaan ontwikkelen of uit te voeren. Dit heeft uiteraard veel te maken met de voorbereiding op de drie decentralisaties van taken van het rijk naar gemeenten en de transformatie die moet plaatsvinden.

De uitvoeringsagenda bevat daarom een aantal activiteiten en projecten die al in andere beleidsplannen zijn genoemd. In de kolom ‘(Globale) planning’ is zoveel mogelijk aangegeven welk onderdeel nieuw is, welk onderdeel al deel uitmaakt van gemaakte plannings, of behoort tot bestaande werkzaamheden.

In de eerste kolom is het onderwerp vermeld. De tweede kolom geeft een inhoudelijke beschrijving. In de derde kolom wordt met een kleur de relatie aangegeven met de thema’s die uit de brede conferentie naar voren zijn gekomen (zie onderstaande toelichting) en de focuspunten van het beleidsplan van de afdeling Sociale Zaken (Focus op werk en participatie). In de vierde kolom is een planning aangegeven.

Thema's uit de brede conferentie	
Focus op werk	
Focus op participatie	
Bundel de krachten, werk met elkaar samen	
Mensen laten bewegen: eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid	
Een sociaal netwerk is heel belangrijk	
Vroege signalering, voorkom dat problemen onnodig groot worden	
Herkennen en erkennen, geef aandacht en tijd	
Stapel van problemen: oorzaak divers, aanpak ook divers	
Schulden, de start van veel problemen	
Drempels moeten worden verlaagd	
Nog steeds onbekendheid met regels en voorzieningen	

Deel 1: Wat gaan we doen?

Aandachtgebied	Wat gaan we doen?	Thema's	Planning
Werk	Toeleiden naar werk		
	<p>Onverminderd inzetten op het toeleiden naar werk voor wie zich met die vraag wendt tot het Werkplein en de afdeling Sociale Zaken en (goed) bemiddelbaar is. De accountmanagers van het Werkgevers-servicepunt spannen zich in om het netwerk met werkgevers te onderhouden en uit te breiden en daarmee vacatures, leerwerkplaatsen en stageplaatsen te kunnen genereren.</p> <p>Er wordt ingezet op de verbinding met werkgevers, onder meer door de Club van 1000. Daarnaast wordt de inkoopkracht van de gemeente aangewend om door middel van social return sociale winst te bereiken en werkzoekenden te kunnen plaatsen bij opdrachtnemers. Ook gaan werken als zelfstandige is mogelijk bij toeleiding naar werk.</p>		Doorlopend, behoort inmiddels tot de bestaande werkzaamheden
Werk	Vergoeden van reiskosten		
	<p>Het vergoeden van reiskosten indien deze kosten niet door de werkgever worden vergoed bij het aanvaarden van een baan. Dit voorkomt/verkleint de armoedeval bij het accepteren van een baan buiten de gemeente.</p> <p>NB: bij het volgen van een re-integratietraject (zoals bijvoorbeeld een stage) worden reiskosten altijd al vergoed.</p>		Aanpassing van beleid: nieuw . Voorbereiding voorstel: 2 ^e /3 ^e kwartaal
Participatie	Maatschappelijke banen		
	<p>Daarom geven we ook een grote impuls aan maatschappelijke banen voor klanten, om weer werkritme op te doen en op termijn mogelijk weer aan het werk te komen. Tegelijkertijd kunnen door de inzet van klanten van Sociale Zaken een aantal maatschappelijke doelen worden gerealiseerd. Dit gebeurt in samenwerking met MO, ter ondersteuning van de zogenoemde civil society *), en zo veel mogelijk ook wijkgericht. Kansen liggen bij thuiszorgorganisaties en hulp bij het huishouden.</p> <p>Noot: Al lopende projecten zijn: <u>Helpende hand aan huis</u>: werkzaamheden in de klussendienst en als ondersteuningsmedewerker, uitgevoerd door mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. <u>Naai- en participatieatelier</u>: met inzet van met name inburgeraars worden de werkzaamheden voor en door klanten uitgevoerd. Dit project is gekoppeld aan de Voedselbank, waar een textielcoupon van het Naaiatelier bij het voedselpakket wordt verstrekt.</p> <p>Geleid vrijwilligerswerk en ook maatschappelijk ondernemen krijgen een plek in de nota 'vrijwillige inzet'. Voor het plaatsen en begeleiden van klanten van Sociale Zaken zullen in samenspraak tussen de partijen (professionals en vrijwilligers) duidelijke en werkbare spelregels worden afgesproken.</p> <p>*) In elke samenleving bevinden zich heel veel verschillende vormen waarin mensen samenwerken. Dat brede scala aan activiteiten, organisaties en informele verbanden valt onder de noemer civil society.</p>		<p>Dit is onderdeel van het project 'Maatschappelijke werkplekken' (project nr. 7, Sociale Zaken) Planning: loopt al</p> <p>Nota is in voorbereiding bij afdeling MO Planning: juni 2013</p>
Jeugd	Preventie van schulden		
	<p>Als (problematische) schulden eenmaal zijn ontstaan, wordt de mate van schuldhulpverlening toegesneden op de ernst van de problematiek. Echter een belangrijk onderdeel van schuldhulpverlening is het inzetten op preventie van schulden, waarbij jongeren extra aandacht krijgen.</p>		Bestaande werkzaamheden

	<p>Noot: een aantal initiatieven zijn al in gang gezet: <u>Gastlessen: ben jij een held met geld?</u> Gastlessen voor jongeren, met als thema's: budgetteren en omgaan met geld. De gast lessen worden o.a. ingezet bij jongeren die deelnemen aan de Werkmakelaar van het Leerwerkloket.</p> <p><u>Schuldhulpmaatjes</u>: er zijn inmiddels 18 gecertificeerde vrijwilligers. Zij staan als maatje naast de mensen met financiële problemen.</p> <p><u>E-coaching</u>: zelf schulden oplossen via internet, met hulp van een coach. Een nieuwe mogelijkheid die de gemeente biedt.</p>		Vervolg nieuwe Initiatieven : 3 ^e kwartaal 2013
Jeugd	Regeling voor schoolgaande kinderen (schoolkosten)	 	
	<p>In de Participatiewet wordt ingezet op meer individueel maatwerk. Voor schoolgaande kinderen komt een regeling waarbij op individuele basis een tegemoetkoming in schoolkosten kan worden gegeven. Dit vloeit voort uit de conclusie in de MER: het inkomenstekort is het grootst bij gezinnen met kinderen.</p> <p>Deze regeling is in aanvulling op de huidige activiteitenregeling voor kinderen en de regeling voor een computer voor schoolgaande kinderen.</p>		Nieuw Afhankelijk van de Participatiewet en de daarin aangegeven mogelijkheden. Planning voorbereiding voorstel: 2 ^e /3 ^e kw.
Jeugd	Jongeren, onderwijs en arbeidsmarkt (JOA)	 	
	<p>Project Integrale aanpak Jongeren, Onderwijs en Arbeidsmarkt. Dit project bestaat uit enerzijds het voortzetten van het leerwerkloket in 2013, in combinatie met een integrale aanpak over alle domeinen heen, die moet leiden tot het voorkomen van jeugdwerkloosheid onder jongeren tot 27 jaar door onderwijs- en arbeidsparticipatie. De looptijd van het project is tot en met 2015.</p> <p>Het rijk heeft opnieuw subsidie verstrekt voor een (regionaal) Actieplan Jeugdwerkloosheid. Dit is onderdeel van het project JOA .</p>		De dienstverlening van het Leerwerkloket behoort tot de bestaande werkzaamheden . Het ontwikkelen van een integrale aanpak is nieuw , planning projectplan gereed: begin 4 ^e kwartaal 2013
Informatie	Sociale kaart	 	
	<p>Het implementeren van een (digitale) Sociale kaart. In de Sociale kaart vindt men praktische informatie, adressen en links naar websites van instanties en hulpverlenende organisaties op het gebied van wonen, welzijn, zorg of werk en inkomen. Men kan eenvoudig zoeken naar de hulp of instantie die men nodig heeft, binnen de gemeente, de provincie of in heel Nederland. Allerlei hulpverlenende organisaties zijn te vinden, zoals apotheken, huisartsen, psychologen, maar ook woon-zorgcentra en (thuis)zorginstellingen.</p> <p>De digitale sociale kaart wordt regionaal ingevoerd. Hilversum heeft gekozen voor een uitgebreidere variant van de sociale kaart dan andere regiegemeenten. De definitieve offerte volgt op korte termijn, vervolgens wordt een regionale samenwerkings-overeenkomst gemaakt.</p>		Dit is onderdeel van het project 'Sociaal vangnet voor doelgroepen', (project nr. 6, Sociale Zaken)
			Planning realisatie Hilversum: medio 2013
Informatie	Inkomenskaart	 	
	<p>Het ontwikkelen van een Inkomenskaart. Dit betreft een toezegging van de wethouder Sociale Zaken aan de raad. De inkomenskaart geeft een overzicht van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen.</p> <p>Noot: de afdeling Sociale Zaken maakt al gebruik van de internet toepassing 'Bereken uw recht', waar inwoners zelf hun eventuele recht op bijzondere bijstand kunnen toetsen en berekenen.</p>		Nieuw Planning: 4 ^e kwartaal 2013

Voorlichting	Meer voorlichting en communicatie		
	<p>Het implementeren van een sociale kaart en het ontwikkelen van een inkomenskaart voorzien hierin al voor een deel. Extra aandacht wordt besteed aan voorlichting over de beslagvrije voet.</p> <p>Inwoners van Hilversum kunnen persoonlijk informatie vragen op het gebied van bijzondere bijstand en andere ondersteunende voorzieningen bij het Infoloket Rondkomen. Het loket heeft ruime openingstijden. Op de website van Hilversum is de afdeling Sociale Zaken als aparte keuze aangebracht. Op de website is – naast andere informatie – een set van brochures te vinden met informatie op onderwerp. Klanten kunnen deze lezen, uitprinten of bij Sociale Zaken laten uitprinten. De Werkplein nieuwsbrief wordt verzonden aan alle klanten, maar daarnaast ook breed verspreid naar huisartsen, buurthuizen, verzorgingscentra e.d. Uit een recente enquête blijkt dat de nieuwsbrief goed wordt gelezen. Met regelmaat wordt gericht voorlichting gegeven over nieuwe informatie over voorzieningen via persoonlijke brieven. In overleg met en door de afdeling Communicatie wordt steeds gezocht naar nieuwe en betere manieren van voorlichting.</p>		<p>Doorlopend. Voorlichting en communicatie behoren tot de bestaande werkzaamheden.</p> <p>In het kader van de Participatiewet (zie paragraaf 9: Ontwikkelingen) wordt een intensieve communicatie noodzakelijk (4^e kwartaal 2013).</p>
Dienstverlening	Eenvoudige procedures		
	Het zoveel mogelijk gebruik maken van gegevens waar Sociale Zaken al over beschikt, het vergroten van de snelheid waarmee bijzondere bijstand kan worden toegekend en het saneren van procedures is al geformuleerd als project (Eenvoudige procedures, Projectenboek Sociale Zaken, nr. 10). Op dit moment wordt vooronderzoek gedaan. Start van deze onderdelen is medio 2013.		Dit is onderdeel van het project 'Eenvoudige procedures', (project nr. 10, Sociale Zaken) Planning: juli 2013
Eén toegang	Samenwerking op verschillende beleidsterreinen		
	<p>Bij de uitwerking van beleid op de verschillende terreinen van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling wordt steeds aansluiting gezocht met de afdeling Sociale Zaken en waar nodig met andere onderdelen van de gemeente. Dit betreft met name beleid op het terrein van jeugd, onderwijs, welzijn en zorg, subsidiebeleid. Aandacht is er voor het afstemmen van producten en diensten van instellingen, subsidievoorwaarden. Sociale Zaken is voor het terrein werk en inkomen aangesloten bij de pilots Wrap Around Care en Eerder en Dichtbij (pilots in het kader van één klant, één plan, één regisseur en dat problemen niet groter worden dan nodig). Ook bij het project 't Keerpunt en bij het Veiligheidshuis is de afdeling Sociale Zaken betrokken.</p> <p><u>Sociaal Netwerk Café</u>: wijkgerichte aanpak door middel van de Bronmethodiek. Het doel hiervan is om buurtbewoners bereid te vinden zich in te zetten met hun talent of interesse voor anderen, en zicht krijgen op wat er leeft aan aandacht en zorg voor elkaar in de wijk. Naar verwachting vervult dit ook een 'signaalfunctie', zodat meer bekendheid ontstaat met wat beschikbaar is aan voorzieningen.</p>		Overleg en afstemming behoren tot de bestaande werkzaamheden . De 3 decentralisaties zijn aanleiding tot intensivering van de afstemming.

Deel 2: Wat gaan we onderzoeken?

Aandachtgebied	Wat gaan we onderzoeken?	Thema's	Planning
Samenwerking	Methodiek voor doorverwijzen		
	Er wordt een methodiek voor doorverwijzen ontwikkeld. Onderzocht wordt hoe gemeente en hulpverlenende instanties onderling elkaar op de hoogte kunnen houden van hun activiteiten. De mogelijkheid van een geautomatiseerd klantvolgsysteem wordt onderzocht. Dit onderwerp houdt tevens verband met de drie decentralisaties.		Dit is onderdeel van het project 'Sociaal vangnet voor doelgroepen', (project nr. 6, Sociale Zaken) Planning: 2 ^e helft 2013, doorloop naar 2014
Preventie	Het tegengaan van laaggeletterdheid		
	In Hilversum zijn naar schatting 10.800 laaggeletterden, 13% van de volwassen inwoners. Goed lezen en schrijven is een voorwaarde om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving. Onderzocht wordt met welke activiteiten laaggeletterdheid kan worden tegengegaan. Bijvoorbeeld: Week van de alfabetisering: diverse activiteiten om de aandacht te vestigen op het belang van taal, lezen en schrijven.		Nieuw Planning: Start (Week van de alfabetisering) augustus 2013, Vervolg 1 ^e kwartaal 2014
Preventie	Preventiemedewerker (voorkomen van schulden)		
	Gedacht wordt aan een 'preventiemedewerker', die voorlichting geeft over het omgaan met geld aan een brede doelgroep. Deze mogelijkheid is in onderzoek, de (financiële) consequenties zijn nog niet bekend.		Nieuw Planning: 1 ^e kwartaal 2014
Jeugd	Voorkomen van schulden		
	Uitbreiding van de initiatieven voor het voorkomen van schulden: Klasselkas : een leermiddel voor groep 7 en 8 om op een verantwoordelijke en ondernemende manier te leren omgaan met geld. Leerlingen krijgen zelf de beschikking over een bepaald geldgedrag. De gemeente ondersteunt in dat geval het project door een bijdrage. Week van het geld : tijdens de week van het geld maken kinderen uit groep 3 en 4 kennis met omgaan met geld, via een voorleesboek. Het mes snijdt aan twee kanten: ook de ouders worden bereikt en voorlezen is goed voor de taalontwikkeling.		Nieuw Planning: 1 ^e kwartaal 2014
Maatwerk	Individueel maatwerk in de bijzondere bijstand		
	De ontwikkeling richting individueel maatwerk in bijzondere bijstand. Bij het verlenen van aanvullende inkomensondersteuning geldt voor de regering als belangrijkste uitgangspunt en krijgt een vertaling in de Participatiewet. De verwachting is dat dit gevolgen heeft voor (een aantal van) de huidige regelingen.		Nieuw Na bekendmaking definitieve tekst Participatiewet (mei/juni 2013)
Samenwerking	'Platform van ambassadeurs'		
	Onderzocht wordt of een 'Platform van ambassadeurs' kan worden gevormd. Klanten kunnen worden opgeleid en ingezet om andere klanten te ondersteunen, door ze de weg te wijzen naar hulp en voorzieningen, of door als klankbord op te treden. In deze situatie is er meer sprake van gelijkwaardigheid, wat de hulpvrager een beter gevoel geeft.		Nieuw Planning 1 ^e kwartaal 2014
Eén toegang	Integraal Zorgloket		
	Onderzocht wordt of en op welke termijn een integraal Zorgloket kan worden gevormd van WWZ loket, het infoloket Rondkomen en schuldhulpverlening. Hierbij wordt de methodiek van het 'gekanteld' werken toegepast, inclusief het huisbezoek. In het gesprek komen verschillende leefdomeinen ter sprake. Door middel van huisbezoeken kunnen mensen ook meer geïnformeerd worden over bestaande andere voorzieningen.		Nieuw Ontwikkeling loopt samen met de 3 decentralisaties. Planning: 2 ^e helft 2013, doorloop naar 2014

Eén toegang	Samenhangend beleid	 	
	Verdere aansluiting met en betrokkenheid bij de beleidsontwikkeling vanuit de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Op het terrein van jeugd, welzijn en zorg zijn pilot projecten ingezet waar werk, inkomen en financiële voorzieningen een aandeel in de problematiek en de oplossing kunnen zijn. Daarnaast wordt samengewerkt als het gaat om de ontwikkelingen in het kader van de drie decentralisaties en in verband met het uitgangspunt van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur		Doorlopend Overleg en afstemming behoren tot de bestaande werkzaamheden . De 3 decentralisaties zijn aan-leiding tot intensivering van de afstemming
Samenwerking	Adviezen van de Cliëntenraad.		
	De Cliëntenraad heeft in het advies over deze notitie een voorstel gedaan voor een collectieve WA-verzekering en de invoering van een ondersteuningsfonds.		Nieuw Planning: 3 ^e /4 ^e kwartaal 2013

12. Financiën

Deze notitie heeft vooralsnog geen financiële consequenties. Aan de uitvoeringsagenda kunnen op voorhand nog geen financiële consequenties worden verbonden. Bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda worden de financiële aspecten meegenomen en volgt eventueel een separaat voorstel met een financiële onderbouwing.

Een rapportage over de stand van zaken van de uitvoeringsagenda van de notitie 'Kansen creëren, kansen pakken' wordt opgenomen in de al toegezegde halfjaarlijkse rapportage aan het College over het Projectenboek van de afdeling Sociale Zaken. De eerste rapportage is in december 2012 in het College vastgesteld en ter informatie naar de raad verzonden. De tweede rapportage wordt naar verwachting in juni 2013 aan het College aangeboden.

13. Cliëntenraad Sociale Zaken

De notitie is op 8 maart besproken met de Cliëntenraad. De voorzitter van de Cliëntenraad heeft persoonlijk deelgenomen aan de brede Conferentie 'Kansen creëren, kansen pakken'. Het advies van de Cliëntenraad is bijgevoegd.

De Cliëntenraad geeft naar aanleiding van de notitie een aantal adviezen. Een deel hiervan is al verwerkt in de notitie en uitvoeringsagenda. Een deel betreft voorstellen, deze zijn als (nieuw) onderwerp toegevoegd aan het onderzoeksdeel van de uitvoeringsagenda. De aanvullingen en kanttekeningen van de Cliëntenraad bij de daar genoemde onderwerpen worden meegenomen bij de uitvoering of het onderzoek.